

Niehove anno 2011

Hoe waarderen inwoners van Niehove hun leefomgeving?

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Kenniscentrum
Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Kenniscentrum
Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte

Waarde(n)volle ruimte!

Nieuwe anno 2011

Hoe waarderen inwoners van Nieuwe hun leefomgeving?

In opdracht van
Vereniging Dorpsbelangen Nieuwe
Hanzehogeschool Groningen
Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte*
Drs. Jannie Rozema en Annette Tjeerdsma MSc
Juni 2011

Samenvatting

In het voorjaar van 2011 is door het Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling *NoorderRuimte van* Hanzehogeschool Groningen onderzoek gedaan naar de leefomgeving van het dorp Niehove. Niehove is een wierdendorp met een beschermd dorpsgezicht in het Nationaal Landschap Middag-Humsterland (gemeente Zuidhorn). Opdrachtgever voor het onderzoek was de Vereniging Dorpsbelangen Niehove. De Vereniging Dorpsbelangen Niehove wil samen met de dorpsbewoners nadenken over de toekomst van Niehove. Daarom heeft de Vereniging Dorpsbelangen de opdracht gegeven om te inventariseren hoe de inwoners over Niehove denken. Deze resultaten worden bij het nadenken over de toekomst gebruikt. De onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidt:

Hoe waarden inwoners van het dorp Niehove en het buitengebied hun leefomgeving?

Hierbij gaat het om de waardering van aspecten uit vier domeinen van de leefomgeving:

- a. de woonsituatie;
- b. de voorzieningen;
- c. het sociale klimaat;
- d. het organiserend vermogen.

In maart 2011 hebben 111 inwoners (ouder dan 12 jaar) van Niehove en het buitengebied meegedaan aan een schriftelijke vragenlijst, dat is een response van 50%. De respondenten zijn representatief qua persoonskenmerken (geslacht en leeftijd) voor alle inwoners van Niehove en het buitengebied. Ook hebben 9 kinderen tussen 4-12 jaar hun schriftelijke mening over Niehove gegeven en die voorzien van een tekening.

De inwoners van het dorp Niehove hebben onderling veel overeenkomsten, maar verschillen nogal van de inwoners uit het buitengebied. Zo zijn de inwoners van het dorp Niehove meer betrokken bij hun dorp dan de inwoners van het buitengebied. De verhouding autochtoon – import is voor Niehove ongeveer gelijk, maar in het buitengebied is het merendeel ‘import’. De Groningsspreekende mensen wonen met name in het dorp zelf, waarbij het opvalt dat ook de import van het dorp in staat is (een beetje) Gronings te spreken.

De kinderen (van 4 -12 jaar) zijn tevreden inwoners van Niehove. Zij gaan bijna allemaal in Oldehove naar school; na schooltijd spelen ze met klasgenootjes uit het dorp. De kinderen vinden Niehove een mooi rustig dorp. Het enige wat ze missen is winkels voor ijs en speelgoed, één kind wil een Niehoofster speelbos aanleggen.

Ook uit het inwonersonderzoek blijkt een hoge waardering voor alle aspecten van de leefomgeving.

	Rapportcijfers	Waardering
Niehove + buitengebied als Leefomgeving	7.8	++
1. Woonsituatie	7.5	++
2. Voorzieningen	7.2	+
3. Sociale klimaat	7.6	++
4. Organiserend vermogen	6.9	+

Inwoners van Niehove en het buitengebied zijn erg tevreden over hun **woonomgeving**. Zij waarderen de rust en de ruimte van het gebied. Rust is de hoofdreden voor velen geweest om zich hier (blijvend) te vestigen. De helft van de inwoners geeft aan de rest van zijn/haar leven in Niehove te willen blijven wonen. Jonge mensen sluiten niet uit te gaan verhuizen voor een opleiding, werk of een partner. In 2011 bestaat 39% van de bevolking in Niehove uit 50-plussers. De verwachting is dat Niehove in de komende jaren verder zal vergrijzen en ontgroenen.

Inwoners van Niehove en het buitengebied redden zich prima zelf. Alle huishoudens hebben auto's, waarmee ook de ritten op de korte afstand naar Oldehove, Zuidhorn of Noordhorn worden afgelegd. De inwoners vinden, dat het onderhoud van de wegen te wensen over laat. Dat geldt ook voor het (snelle) verkeersgedrag en de geringe parkeermogelijkheden aan de Rikkerdaweg tijdens evenementen in het dorp. Voor sociale en culturele **voorzieningen** kan men in het eigen dorp terecht. De activiteiten komen van de dorpsverenigingen en het Dorpshuis Eisseshof. Over deze **dorpsvoorzieningen** is men redelijk tevreden. Hoewel de deelname niet hoog is, zien inwoners graag dat de dorpsactiviteiten doorgaan. Het Dorpshuis Eisseshof wordt als voorziening op het dorp erg gewaardeerd. De wijze waarop Eisseshof wordt beheerd oogst waardering, dat geldt ook voor de toevoeging van het restaurantgedeelte aan Eisseshof. Een derde van inwoners geeft aan dat het

huidige beheer niet overeenkomt met het beeld dat zij hebben van een dorps huis: een dorps huis als hun eigen plek om elkaar als inwoners van Niehove spontaan te ontmoeten.

De inwoners waarderen Niehove als **sociale omgeving** met een ruime voldoende . Alle inwoners geven aan een goed sociaal netwerk in en buiten het dorp te hebben. Voor de jonge inwoners van Niehove is dit ook een digitaal sociaal netwerk (met Hyves of Facebook). Inwoners treffen elkaar in het dorp tijdens de (organisatie van de) dorpsactiviteiten, spontaan op straat, maar vooral bij elkaar thuis. De verstandhouding met de burens is goed, waardoor de burenhulp in Niehove als onderlinge dienstverlening goed functioneert. Inwoners vinden saamhorigheid in het dorp erg belangrijk. Er zijn maar weinig mensen in Niehove die er alleen willen wonen zonder sociale contacten in het dorp te hebben.

Het organiserend vermogen in het dorp wordt positief gewaardeerd. Dat geldt niet alleen de activiteitenwerkgroepen (van de Vereniging Dorpsbelangen), maar ook het ondernemerschap van Eisseshof. Alle activiteiten bij elkaar zorgen voor een goede naamsbekendheid van Niehove. Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen krijgt steun voor het ontwikkelen van een dorpsvisie. Er zijn 59 inwoners die zich willen inzetten voor het dorp. Het bestuur behartigt op een goede wijze de dorpsbelangen bij de gemeente Zuidhorn. De 'Nais uut Nijhoof' is een goed communicatiemiddel om inwoners van Niehove en het buitengebied te informeren. Voor de website www.niehove.eu geldt dat in mindere mate. Ondernemingszin wordt in Niehove positief gewaardeerd. In Niehove zijn 15 inwoners die iets nieuws willen ondernemen, met name op het gebied van toerisme en duurzame energie.

Bij dit onderzoeksrapport hoort **een adviesrapport *Rustig blijven wonen in Niehove. Advies voor Niehove 3.0*** (Rozema & Tjeerdsma, 2011). Deze adviezen zijn bedoeld als ondersteuning voor het ontwikkelen van een gemeenschappelijke toekomstvisie op Niehove en het buitengebied.

Voorwoord

We willen graag de volgende personen bedanken voor de ondersteuning en uitvoering van de vragenlijstonderzoeken onder de kinderen (6 -12 jaar) en de inwoners (> 12 jaar) van Niehove:

- Allereerst de negen kinderen die aan het onderzoek meededen en tekeningen maakten. De tekeningen op de voorkant van dit rapport zijn van Meine, Marjan en Tim. Zij wonnen een prijs met de tekenwedstrijd . Meine tekende de wierde van Niehove, Marjan tekende de entree van het dorp, waar je met een snelheid van 30 kilometer door heen mag rijden en Tim tekende het huis van De Oude Bakkerij, waarin nu een Bed & Breakfast is. Leuk dat jullie allemaal meededen! Alle kinderen kregen een prijs.
- De inwoners van Niehove en het buitengebied, die de moeite namen om de uitgebreide vragenlijst in te vullen en zij, die op de informatieavond over het onderzoek op 21 april 2011 aanwezig waren.
- Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove: mevrouw Martje Pool, mevrouw Petra Postema en de heer Tom Koningh. U voorzag ons van belangrijke informatie en gaf ons goede feedback op de conceptvragenlijst.
- De studenten van de Hanzehogeschool, die ondersteuning boden bij de verwerving en verwerking van de gegevens: Karin Douma, Patrick Blomsma, Steven van Nus en Johan van Wijk, opleiding Vastgoed en Makelaardij en Nathalie Terpstra, studente Facility Management.

Met het onderzoek onder kinderen en inwoners was het onderzoek in Niehove nog niet afgerond. In de maanden april en mei 2011 zijn aanvullende interviews gehouden onder inwoners van Niehove (die zich hadden opgegeven voor een interview), jongeren tussen 18 – 25 jaar, akkerbouwers en melkveehouders. Studente Nathalie Terpstra van de opleiding Facility Management nam de jongeren voor haar rekening. De resultaten uit deze gesprekken zijn verwerkt in het adviesrapport *Rustig blijven wonen in Niehove. Advies voor Niehove 3.0* (Rozema & Tjeerdsma, 2011).

Inhoud	pagina
Samenvatting	4
Voorwoord	7
1. Niehove anno 2011	11
1.1 Niehove	
1.2 Toekomst van Niehove	
1.3 Waardering van Niehove	
1.4 Leeswijzer	
2. Methode van onderzoek	17
2.1 Kindervragenlijst en inwonersvragenlijst	
2.2 Respondenten	
2.3 Gegevensverwerving	
3. Resultaten	25
3.1 Tevreden kinderen	
3.2 Verschillen tussen respondenten?	
3.3 Waardering van de leefomgeving	
3.3.1 Typeringen van Niehove	
3.3.2 Het wonen	
3.3.3 Veiligheid en mobiliteit	
3.3.4 Voorzieningen	
3.3.5 Sociale omgeving	
3.3.6 Dorpsactiviteiten	
3.3.7 Ondernemen	
3.3.8 Dorpsbelangen	
3.4 Het profiel van Niehove	
3.5 Goede ideeën voor Niehove	
4. Conclusie en discussie	57
4.1 Conclusie	
4.2 Discussie	
Bronnen	61

Bijlagen

- Bijlage 1. Vragenlijst voor kinderen van 6 – 12 jaar
- Bijlage 2. Inwonersvragenlijst
- Bijlage 3. Begeleidende brief bij de inwonersvragenlijst
- Bijlage 4. Frequentieoverzichten van alle vragen uit de inwonersvragenlijst
- Bijlage 5. Frequentieoverzichten van alle vragen uit de kindervragenlijst
- Bijlage 6. Antwoorden op de open vragen van inwoners- en kindervragenlijst
- Bijlage 7. Presentatie bewonersbijeenkomst 17 april 2011

Deze bijlagen zijn apart gebundeld.

1. Niehove anno 2011

1.1 Niehove

Niehove is een klein wierdedorp in de gemeente Zuidhorn. Wie op een zonnige dag over de Frijtumerweg komt aanrijden, ziet het dorp als een plaatje uit een Verkade-album liggen. De dorpshistoricus Martin Clobus (2003) beschreef de geschiedenis van Niehove van 200 jaar voor Chr. tot 2000 na Chr.. Hier volstaan een paar korte schetsen.

De wierde van Niehove is een woonheuvel die de bewoners ooit beschermde tegen overstromingen totdat de zeedijken in de Middeleeuwen werden aangelegd. Niehove was tot 1200 de hoofdstad van het wierdeneiland Humsterland. In het open landschap zijn de waterlopen, het reliëf en de kavelstructuur van het eiland nog herkenbaar. Het Middag-Humsterland is als uniek cultuurlandschap aangewezen als Nationaal Landschap (www.nationalelandschappen.nl). In een convenant is met de gebruikers (akkerbouwers en veehouders) van het landschap vastgelegd wat in het landschap onveranderd moet blijven.

Het dorp Niehove is aangewezen als beschermd dorpsgezicht en de dorpswierde als een archeologisch rijksmonument. Het beschermde dorpsgezicht heeft Niehove te danken aan de goed bewaarde ruimtelijke structuur van een agrarische nederzetting. “Het dorp wordt gerekend tot een van de fraaiste wierdennederzettingen, waarbij sprake is van een radiale (of radiaire)structuur. Deze oorspronkelijke structuur is voor belangrijke delen nog steeds goed bewaard gebleven. Zo staat de kerk centraal op de dorpswierde. Om het kerkhof ligt de ringweg, de Kerkstraat en daarvandaan loopt een taal radiale paden naar de ossenweg, aan de voet van de wierde. Deze ossenweg is in de vorm van de Rikkerdaweg aan de noordzijde van de wierde nog volledig herkenbaar” (Buro Vijn, 2010).

De agrarische bedrijvigheid vindt nu buiten Niehove plaats; de dichtstbijzijnde boerderijen liggen aan de Rikkerdaweg, Gaaikemaweg, Heereburen en Frijtumerweg. Dat zijn voornamelijk veehouderijen en een enkel akkerbouwbedrijf. Veel boeren zijn van buiten de provincie naar Groningen gekomen (zie paragraaf 2.2).

Het dorp heeft met name een woonfunctie: in 2011 wonen in Niehove 160 inwoners. Deze inwoners zijn voornamelijk Noordelingen (zie paragraaf 2.2). Zoals in veel kleine dorpen had Niehove tot in de jaren zestig van de vorige eeuw nog neringdoenden en ambachtslieden (Clobus, 2003). Nu zijn de inwoners voor voorzieningen op het gebied van de dagelijkse levensbehoeften, religie, zorg en onderwijs aangewezen op Oldehove, Zuidhorn of Grijpskerk. De kerk in Niehove is als bezoekerscentrum ingericht om de historie van Niehove te belichten. Het dorps huis Eisseshof (uit de 17^e eeuw) heeft een ontmoetingsfunctie en combineert dat met culturele programma's annex horeca.

1.2 De toekomst van Niehove

De gemeente Zuidhorn heeft in haar Toekomstvisie 2030 (2011) vastgelegd dat haar 13 dorpen hun 'dorpse identiteit' behouden. De gemeente ziet de sociale samenhang als motor achter actief burgerschap. Dorpen worden door de gemeente ondersteund in het benoemen van hun eigen leef- en woonkwaliteiten. Zij mogen aangeven binnen de 'dorpse identiteit' hoe zij die kwaliteiten verder willen ontwikkelen en wat zij daarbij nodig hebben. Zo'n proces van onderop laat de kracht van het organiserend vermogen in een dorp zien. Dat past in de huidige tijd waar bewoners actieve burgers (moeten) zijn die zich verantwoordelijk voelen en "samen-redzaam" denken en handelen. In de gemeente Zuidhorn hebben twee dorpen al een dorpsvisie opgesteld. Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove overweegt ook om met het dorp een dorpsvisie voor Niehove op te stellen.

De aanleiding voor een dorpsvisie kan verschillend zijn. Soms vanwege de stimulering vanuit het gemeentelijk beleid (zoals hierboven vanuit Toekomstvisie 2030 beschreven), soms is de aanleiding ruimtelijk (bijvoorbeeld verkeersoverlast, sloop en nieuwbouw) of sociaal (overlast of eenzaamheid) of demografisch (vergrijzing of krimp). Inwoners gaan samen aan de slag om hun gezamenlijke ambities voor het dorp te verkennen en vast te leggen. Volgens de Vereniging Groninger Dorpen is een dorpsvisie *"een plan voor het dorp voor de middellange termijn: een rode draad voor het bestuur van dorpsbelangen, dat aangeeft wat er leeft in het dorp, en waarmee de dorpsbelangenorganisatie zich bezig zou moeten houden op het gebied van leefbaarheid. Alle wensen en ideeën vanuit de dorpsbewoners en dorpsorganisaties worden op papier gezet. Iedereen wordt uitgenodigd om mee te*

doen. Het verstevigt de band tussen het bestuur van dorpsbelangen en de dorpsbewoners”
(www.groningerdorpen.nl).

Het is voor een dorp een inspirerend proces om samen de toekomst te verkennen. Allerlei beelden en ideeën worden uitgewisseld en besproken. Het resultaat is een dorpsdocument met de visie op het dorp en een agenda met concrete en haalbare plannen. Om de plannen te kunnen realiseren is de steun van de gemeente en draagvlak van de dorpsbewoners nodig. Dorpsbewoners moeten de zin van het project onderkennen en zin hebben om daaraan samen te werken.

1.3 Waardering van Niehove

Als een dorp nadenkt over zijn toekomst, is het goed om te weten hoe inwoners de huidige situatie ervaren. Daarom heeft het bestuur van Vereniging Dorpsbelangen Niehove de opdracht gegeven om de waardering van de leefomgeving van Niehove en het buitengebied te onderzoeken. Voor de leefomgeving worden (aspecten uit) vier domeinen onderzocht: de woonsituatie, de voorzieningen, het sociale klimaat en het organiserend vermogen (figuur 1). De kwaliteit van de leefomgeving is de waarde(ring) die inwoners geven aan deze vier domeinen.

De onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidt:

Welke waardering geven inwoners van het dorp Niehove en het buitengebied aan hun leefomgeving?

Hierbij gaat het om de waardering van aspecten uit vier domeinen van de leefomgeving (tussen haakjes staan de geclusterde aspecten uit het domein):

1. de woonsituatie (waardering, vestigingsmotief, verhuisintentie, veiligheid);
2. de voorzieningen (waardering, redzaamheid, verenigingsleven, mobiliteit);
3. het sociale klimaat (waardering, sociale contacten, binding);
4. het organiserend vermogen (waardering, eigen kracht, ondernemerschap).

Figuur 1. Vier domeinen en domeinaspecten voor de leefomgeving, ontleend aan Movisie (2010).

Dit onderzoek geeft weer wat de stand van zaken in Niehove in 2011 is. Op verenigingsavonden en bewonersbijeenkomsten moet dit voldoende gespreksstof opleveren om ideeën en plannen te maken voor Niehove. Zo krijgt de Vereniging Dorpsbelangen Niehove voldoende input om met de toekomst van Niehove aan de slag te kunnen. Deze onderzoeksresultaten kunnen ook worden gebruikt om Niehove in latere jaren te vergelijken met 2011.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt beschreven hoe het vragenlijstonderzoek onder de inwoners van Niehove is uitgevoerd. In hoofdstuk 3 worden de kenmerken en waarderingen van de inwoners beschreven en geanalyseerd. In hoofdstuk 4 worden conclusies uit het onderzoek getrokken. De bijlagen zijn samengevoegd in een aparte bundel bij dit rapport. Bij dit onderzoeksrapport hoort een advies in een afzonderlijk rapport van dezelfde auteurs: *Rustig blijven wonen in Niehove. Advies voor Niehove 3.0 2011*).

15. Wil je nog meer kwijt over wat jij van het wonen in Niehove vindt?
En heb je misschien heb je een **goed idee**?

Schrijf die hieronder maar op!

een klein winkeltje
jammer dat er geen cafeteria is in Niehove

Bedankt

en

vergeet niet je tekening te maken!

2. Methode van onderzoek

2.1 Kindervragenlijst en inwonersvragenlijst

Voor de kinderen van 6 tot 12 jaar is een korte kindervragenlijst (bijlage 1) opgesteld met 15 vragen over school, spelen, dorpsactiviteiten en het dorp. De kinderen konden hun ingevulde vragenlijst illustreren met een tekening over het dorp op een bijgeleverd blanco A4-vel.

Bij het inwonersonderzoek zijn alle inwoners van Niehove en het buitengebied, die ouder zijn dan 12 jaar, betrokken. Voor het inwonersonderzoek in Niehove is een vragenlijst (bijlage 2) ontwikkeld, waarmee in het voorjaar van 2011 gegevens zijn verzameld.

De inwonersvragenlijst is door de onderzoeksgroep van de Hanzehogeschool opgesteld. Hierbij zijn de ervaringen met eerdere vragenlijsten uit dorpsonderzoeken gebruikt (Rozema, 2010; Bouter et al, 2011). De verschillende domeinaspecten (zie figuur 1) zijn zoveel als mogelijk vertaald naar vragen. De vragenlijst heeft meerkeuzevragen in 10 categorieën: uw huishouden, wonen, veiligheid en mobiliteit, voorzieningen, sociale omgeving, dorpsactiviteiten, ondernemen, dorpsbelangen, het profiel van Niehove en goede ideeën. De vragenlijst telt 49 vragen, alleen de vraag naar goede ideeën was een open vraag. Een respondent heeft voor het volledig invullen van de vragenlijst zeker twintig minuten nodig. Het merendeel van de vragen kan over een paar jaar opnieuw worden gebruikt, zodat Niehove zich in latere jaren met de gegevens uit 2011 kan vergelijken. Hiermee is de vragenlijst ook een instrument om de waardering over de leefomgeving te monitoren.

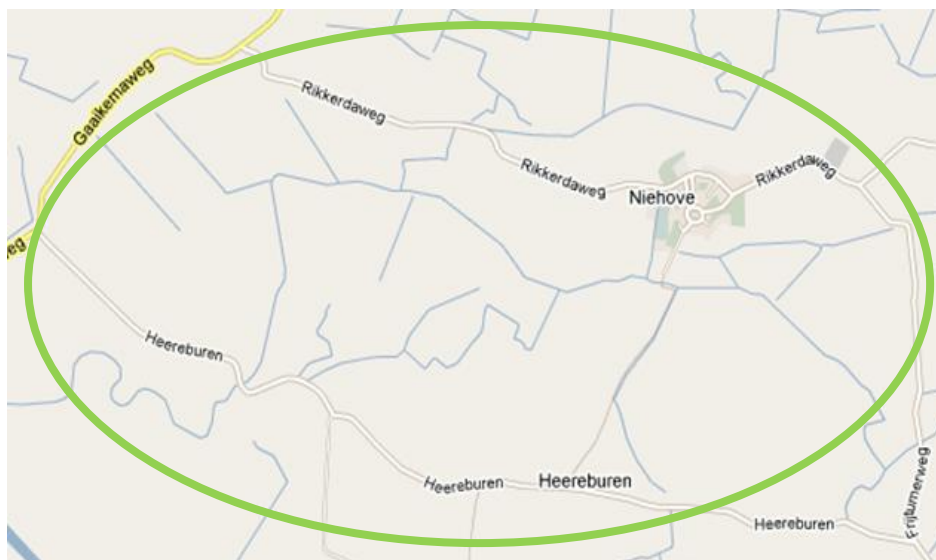
De conceptvragenlijst voor Niehove is van feedback voorzien door de bestuursleden van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove; dit heeft geleid tot enkele bijstellingen. De begeleidende brief is geschreven vanuit het perspectief van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove en ondertekend door de voorzitter, de heer T. Koningh (zie bijlage 3).

2.2 Respondenten

Het onderzoeksgebied beslaat het dorp Niehove en het buitengebied begrensd door Rikkerdaweg en Gaaikemaweg, Frijtumerweg en Balmahuisterweg (kaart 1). Negen kinderen tussen 4 en 12 jaar uit dit gebied hebben de kindervragenlijst ingevuld, dat waren vier jongens en vijf meisjes. Zes kinderen

kwamen uit Niehove zelf en drie kinderen uit het buitengebied. Zeven kinderen maakten een tekening.

De gemeente Zuidhorn kan niet exact aangeven hoeveel mensen in het afgebakende gebied wonen. Wij gaan daarom uit van 220 inwoners: 150 inwoners van 12 jaar en ouder in het dorp Niehove (CBS, 2010) en 70 inwoners boven de 12 jaar in het aangegeven buitengebied (schatting). In totaal hebben 111 inwoners van Niehove een vragenlijst ingevuld. Het responspercentage is daarmee 50%.

Kaart 1. Het onderzoeksgebied van Niehove en het buitengebied voor het inwonersonderzoek

Uit het dorp Niehove hebben 82 inwoners meegedaan aan het onderzoek, dat is een respons van 55%. Uit het buitengebied waren dat 29 respondenten, dat is een (geschatte) respons van 41%.

De respondentengroep is een goede afspiegeling van de bevolking van het dorp Niehove en het buitengebied. De verdeling voor leeftijdsopbouw en geslacht komen voor de respondentengroep en de bevolking van Niehove (en het buitengebied) goed overeen.

Alle leeftijdscategorieën komen in de respondentengroep voor, alleen de tachtigers ontbreken. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 46 jaar (standaarddeviatie = 17 jaar).

Leeftijd	Respondenten	Uit Niehove	Uit buitengebied	Niehove (GBA)
0 – 10 jaar	-	-	-	(26 (-))
12 – 19 jaar	18 (16%)	13 (16%)	5 (17%)	56 (21%)
20 – 29 jaar	7 (6%)	7 (9%)	0 (0%)	25 (10%)
30 – 39 jaar	4 (4%)	3 (4%)	1 (3%)	12 (5%)
40 – 49 jaar	22(20%)	13 (16%)	9 (31%)	57 (21%)
50 – 59 jaar	34 (31%)	28 (35%)	6 (21%)	59 (23%)
60 – 69 jaar	22 (20%)	15 (9%)	7 (24%)	39 (15%)
70 – 79 jaar	3 (3%)	2 (3%)	1 (3%)	7 (3%)
Ouder dan 80 jaar	-	-	-	4 (2%)
Totaal	110 (100%)	81	29	259 (100%)

Tabel 1. Leeftijdsgroepen in respondentengroep (n = 110, nr = 1), in Niehove en het buitengebied, vergeleken met de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie; (nr = non respons)

De respondentengroep is representatief voor leeftijd in vergelijking met de inwoners van het postcodegebied van Niehove (uit de Gemeentelijke Basisadministratie ¹). Zoals uit tabel 1 blijkt komen de percentages nagenoeg overeen.

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen hebben de vragenlijst ingevuld. Die verhouding komt overeen met de die van het dorp Niehove zelf (tabel 2). Voor het kenmerk ‘geslacht’ is de respondentengroep representatief.

Geslacht	Respondenten	Uit Niehove	Uit buitengebied	Dorp Niehove (CBS, 2010)
Man	53 (48%)	39 (48%)	14 (48%)	85 (53%)
Vrouw	58 (52%)	43 (52%)	15 (52%)	75 (47%)
Totaal	111	82	29	160

Tabel 2. Geslacht in respondentengroep (n = 111) en in het dorp Niehove

¹ Het GBA-postcodegebied voor Niehove bestrijkt het gebied ten zuiden van de Rikkerdaweg (van het dorp en het buitengebied). De echte leeftjidsindeling van dit gebied zal daarom afwijken van die van ons aangegeven onderzoeksgebied. Niettemin komt de leeftjidsverdeling wel overeen.

Opvallend is dat in de respondentengroep de eenpersoonshuishoudens ondervertegenwoordigd zijn. Volgens de gegevens van Niehove (CBS, 2011) is een kwart van alle huishoudens een eenpersoonshuishouden. In de respondentengroep is dit slechts 8% (tabel 3). De meerpersoonshuishoudens (vaak gezinnen met kinderen) zijn oververtegenwoordigd. Het gemiddeld aantal kinderen per huishouden is 2.4 in Niehove. Dit aantal kan niet voor de respondentengroep worden berekend.

Huishoudengrootte	Respondentengroep	Niehove (CBS, 2010)
Eenpersoonshuishouden	9 (8%)	26%
Tweepersoonshuishouden	42 (38%)	37%
Meerpersoonshuishouden	59 (54%)	37%
Totaal	110 respondenten	100% huishoudens

Tabel 3. Huishoudengrootte in respondentengroep (n = 110, nr = 1) en in het dorp Niehove (CBS, 2010)

Onder de respondenten is geïnventariseerd wat hun opleidingsniveau is (tabel 4). Van de respondenten heeft 35% een hogere beroeps- of universitaire opleiding gevolgd, voor 26% is dat een middelbare (beroeps) opleiding. Vrouwen zijn iets hoger opgeleid dan mannen. In het buitengebied zijn er iets meer respondenten met een hogere opleiding en iets minder respondenten met een middelbare opleiding. Er zijn geen gegevens van Niehove om mee te vergelijken.

Opleidingsniveau	Totaal	Man	Vrouw	Uit Niehove	Uit buitengebied
Lagere school/basisschool	8 (8%)	5 (10%)	3 (6%)	6 (8%)	1 (8%)
VMBO/LBO/MAVO	33 (31%)	17 (34%)	16 (29%)	24 (30%)	9 (35%)
HAVO- VWO - MBO	27 (26%)	12 (24%)	15 (27%)	23 (29%)	4 (15%)
HBO / WO	37 (35%)	16 (32%)	21 (38%)	26 (33%)	11 (42%)
Totaal	105	50	55	79	26

Tabel 4. Hoogste opleidingsniveau in de respondentengroep (n = 105, nr = 6) en verdeeld naar geslacht en woongebied

Van 109 respondenten is bekend hoe hun dagelijkse bezigheden eruit zien (tabel 5). De helft van alle respondenten is betaald werkzaam. Iets meer dan een vijfde is zonder betaald werk, onbetaald werkzaam of gepensioneerd. Ook namen 15 (agrarische) ondernemers deel aan het inwonersonderzoek. In de vragenlijst is niet geïnventariseerd welk beroep in welke sector wordt

uitgeoefend. Zoals te verwachten verschillen de gegevens voor het dorp Niehove en het buitengebied: minder betaald werk en meer (agrarische) ondernemers in het buitengebied. Er zijn geen vergelijkingscijfers voor de totale bevolking van Niehove beschikbaar.

Dagelijkse bezigheden	Totaal	Uit Niehove	Uit buitengebied
Betaald werkzaam	55 (51%)	47 (59%)	8 (28%)
Onbetaald werkzaam, zonder betaald werk, pensioen	24 (22%)	19 (24%)	5 (17%)
(Agrarisch) ondernemer	15 (14%)	4 (5%)	11 (38%)
School of studie	15 (14%)	10 (13%)	5 (17%)
Totaal	109	80	29

Tabel 5. Verdeling naar activiteiten op een doordeweekse dag (n = 109, nr = 2)

In Niehove hebben de meeste huishoudens twee inkomens (60%), een kwart van de huishoudens heeft één inkomen (25%). Voor 15% van de respondenten komt het inkomen uit AOW, pensioen of een andere bron.

2.3 Gegevensverwerking

Het inwonersonderzoek is door het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen Niehove bekend gemaakt via een mailbericht en het nieuwsblad van Niehove. Deze laatste wordt huis aan huis bezorgd in het dorp en het buitengebied. Op vrijdag 18 maart 2011 zijn de vragenlijsten door de drie bestuursleden in Niehove en het buitengebied verspreid. Als er kinderen in de leeftijd 6 – 12 jaar woonden, werden ook kindervragenlijsten uitgereikt. Er is bij de overhandiging een mondelinge toelichting gegeven over het doel van het onderzoek. Was men niet thuis, dan belandde de vragenlijst in de brievenbus. Bij de vragenlijst zat een retourenveloppe. De gesloten enveloppe kon bij de secretaris van het bestuur worden geretourneerd. Eventueel kon de voorzitter de enveloppe ook thuis ophalen, dat is een paar keer gebeurd.

Op de vragenlijst stond een telefoonnummer en een e-mailadres van een onderzoeker voor als er vragen over het onderzoek of de vragenlijst waren. Hiervan is geen gebruik gemaakt. Na 10 dagen was het merendeel van de vragenlijsten geretourneerd.

Naam Melanie

Adres 988 41 Dijkhuizen

Leeftijd 5

figuurwag 3

3. Resultaten

3.1 Tevreden kinderen

De kinderen zijn tevreden inwoners van Niehove.

De negen kinderen (tussen 4 en 12 jaar) geven aan dat Niehove hen veel biedt: rust, mensen die ze kennen, een mooi oud dorp en veel ruimte om te spelen. *“Het land van Opa is mooi.”* Aan de dorpsactiviteiten doen ze allemaal mee. Het Sinterklaasfeest, eieren zoeken met Pasen, de kinderdisco en het zwemmen bij Electra zijn jaarlijkse hoogtepunten. Wel vinden de kinderen het jammer dat er geen winkels zijn. Graag zien ze een speelgoedzaak, een Blokker of een ijsjeswinkel op het dorp verschijnen.

Bijna alle kinderen gaan in Oldehove naar school en daar hebben ze geen moeite mee, want het is een leuke school. Een kind wenst een rechtstreeks fietspad naar Oldehove. Ook hebben de meeste kinderen klasgenootjes die ook uit Niehove komen. De kinderen op het dorp kennen elkaar en spelen ook met elkaar. Ze vinden het wel jammer, dat er niet zoveel kinderen in Niehove zijn. Dat is wel een beetje saai.

Alle kinderen hebben hobby's waarmee ze zich goed vermaken: ze doen aan voetbal, paardrijden, computeren, knutselen, zwemmen, volleybal, Spiderman, Kids Dance en dansen, lego, karate en modelbouwen. Buiten spelen doen alle kinderen, meestal is dat bij iemand thuis (op de boerderij). Een paar kinderen spelen ook op het speelveldje bij de haven of in het speeltuintje. Een paar kinderen vinden wel dat de speeltuin van Saaksum veel mooier is. Een van de kinderen wil wel een skatebaan op de ijsbaan en een van de kinderen wil een begin maken met een Niehoofster bos: *“Graag meer bomen aanplanten”*.

De tekeningen die de kinderen maakten geven de karakteristieken van Niehove weer: de wierde, de kerk, een voormalige bakkerij, het verkeersbord of een insect die het kind (typisch) in Niehove aantroef. Meine won de tekenwedstrijd met zijn impressie van Niehove: een wierdedorp met de kerk in het midden, huizen daarnaast onder een (bijna) wolkenloze blauwe hemel. Zijn tekening prijkt op de voorkant van dit rapport en op de website van www.hanze.nl/dorpsonderzoeken.

3.2 Verschillen tussen respondenten

In paragraaf 2.2 is al een begin gemaakt met de beschrijving van de respondentengroep. In de wandelgangen van het dorp Niehove worden de verschillen tussen bewoners vaak genoemd. Wat zijn die potentiële verschillen en zijn die ook zichtbaar in de respondentengroep? In de vragenlijst stonden vragen over hoe lang men al in het gebied woont, de mate van betrokkenheid bij het dorp, hoe men in Niehove wordt gezien (import of autochtoon), opleidingsniveau, hoe men de Groningse taal beheerst. Zijn er verschillen tussen inwoners voor deze kenmerken?

De meeste respondenten wonen al (heel) lang in Niehove (tabel 6). 68% woont 16 jaar of langer in het onderzoeksgebied. Voor het dorp Niehove is dat zelfs 80%. Een vijfde van alle respondenten woont korter dan 5 jaar in Niehove of buitengebied. Dat zijn met name de mensen uit het buitengebied, 45% van hen woont er korter dan 5 jaar. In paragraaf 3.3.5 (tabel 18) wordt aangegeven dat de verstandhouding tussen 'oude' inwoners en 'nieuwkomers' door 57% als goed wordt bestempeld; maar opvallend is dat 50% uit het buitengebied hier geen mening over geeft.

Woongeduur in Niehove	Totaal	Dorp Niehove	Buitengebied
0 – 5 jaar	20 (19%)	7 (9%)	13 (45%)
6 – 10 jaar	9 (8%)	3 (4%)	6 (21%)
11 – 15 jaar	6 (6%)	6 (8%)	-
16 – 20 jaar	25 (23%)	22 (28%)	2 (7%)
21 – 25 jaar	18 (17%)	16 (20%)	2 (7%)
26 jaar of langer	30 (28%)	25 (32%)	6 (21%)
Totaal	108	79 (nr= 3)	29

Tabel 6. Verdeling naar woongeduur in Niehove (n = 108, nr = 3), voor dorp Niehove(n=82) en voor het buitengebied (n=29)

Aan de respondenten is gevraagd hoe betrokken men zich voelt bij het dorp. Driekwart (75%) van de respondenten geeft aan zich zeer tot redelijk betrokken te voelen bij het dorp. Voor de inwoners van het dorp Niehove is de betrokkenheid bij het dorp groter dan voor de mensen uit het buitengebied. In tabel 7 wordt deze verschillen weergegeven: 89% van het dorp Niehove is redelijk tot zeer betrokken bij het dorp tegenover 35% uit het buitengebied. Dit komt overeen met de antwoorden op

de (controle)vraag “Ik voel me betrokken bij het dorp”. Ook daarop antwoordt 35% uit het buitengebied en 85% uit het dorp bevestigend (zie tabel 18).

Betrokkenheid bij dorp	Totaal	Uit Niehove	Uit buitengebied
Zeer betrokken	20 (18%)	20 (24%)	-
Redelijk betrokken	63 (57%)	53 (65%)	10 (35%)
Nauwelijks betrokken	22(20%)	7 (9%)	15 (52%)
Niet betrokken	6 (5%)	2 (2%)	4 (14%)
	111	82	29

Tabel 7. Mate van betrokkenheid bij het dorp voor gehele respondentengroep (n=111), respondenten van dorp Niehove (n=82) en van buitengebied (n=29)

Op de vraag hoe de respondenten als “type bewoner” worden gezien, antwoordt 50,5% dat men als “autochtoon” wordt gezien en 49.5% als “import”. Voor het dorp Niehove en het buitengebied ligt dat verschillend (tabel 8). In het dorp Niehove zegt 40% als import te worden gezien, tegenover 75% in het buitengebied. Dat 40% van het dorp Niehove zich ‘import’ voelt, heeft niet te maken met de woonduur, immers 80% woonde er al 16 jaar of langer. Ook zijn inwoners van het dorp echte Noordelingen: 74% van de respondenten uit Niehove is geboren in de provincie Groningen. Voor het buitengebied ligt dat anders: 66% van de respondenten woont er korter dan 10 jaar en 69% is geboren buiten de provincie Groningen. Opvallend is dat het opleidingsniveau tussen ‘autochtonen’ en ‘import’ verschillend is: 84% van de ‘import’ heeft middelbaar of hoger (beroeps) onderwijs genoten tegenover 36% van de autochtonen.

Type inwoner	Totaal	Uit Niehove	Uit buitengebied
Autochtoon	53 (50.5%)	46 (60%)	7 (25%)
Import	52 (49.5)	31 (40%)	21 (75%)
	105	77	28

Tabel 8. Verdeling naar type inwoner in respondentengroep (n = 105, nr = 6), voor dorp Niehove(n=77) en voor het buitengebied (n=28)

De Groningse taal wordt in Niehove en in het buitengebied nog gesproken. In de respondentengroep is 54% in staat om (een beetje) Gronings te spreken. Opnieuw zijn er verschillen tussen mensen uit

Niehove en uit het buitengebied. In Niehove kan 64% Gronings spreken, in het buitengebied kan juist eenzelfde percentage (64%) dat niet (tabel 9). Het Gronings wordt vaker door ‘autochtonen’ gesproken (79%) dan door ‘import’ (35%). Kijkt men alleen naar de ‘import’ in Niehove, dan spreekt 60% van deze respondenten (een beetje) Gronings.

Gronings sprekend?	Totaal	Uit Niehove	Uit buitengebied
Ja, erin opgevoed	35 (32%)	32 (40%)	3 (10%)
Ja, later geleerd	5 (5%)	5 (6%)	-
Een beetje, doe mijn best	19 (17%)	14 (18%)	5 (28%)
Nee	50 (46%)	29 (36%)	21 (64%)
	109	82	29

Tabel 9. Verdeling naar mate waarin Gronings gesproken wordt in respondentengroep (n = 109, nr = 2), voor dorp Niehove(n=82) en voor het buitengebied (n=29)

Uit het bovenstaande blijkt dat de grootste verschillen voorkomen tussen de inwoners van Niehove en van het buitengebied (overzicht 1).

Uit Niehove	Uit het buitengebied
80% woont er langer dan 16 jaar	66% woont er korter dan 10 jaar
89% is redelijk tot zeer betrokken bij Niehove	66% is nauwelijks tot niet betrokken bij Niehove
40% wordt gezien als ‘import’	75% wordt gezien als ‘import’
36% spreekt geen Gronings	64% spreekt geen Gronings

Overzicht 1. Verschillen tussen respondenten uit Niehove en het buitengebied

De inwoners uit het buitengebied wonen er korter, zijn minder betrokken op het dorp, voelen zich vaker import en spreken minder of geen Gronings. Deze verschillen zullen vast doorwerken in hun opvattingen en meningen, zoals gemeten met de vragenlijst. Bij de bespreking van de resultaten worden daarom de resultaten van “het dorp Niehove” tegenover die van het buitengebied gezet.

De respondentengroep uit Niehove komt redelijk overeen, dat wil zeggen dat de overeenkomsten tussen de respondenten van het dorp Niehove sterker zijn dan de verschillen. Men woont er (heel) lang en de betrokkenheid bij het dorp is (zeer) groot. De respondenten uit Niehove zijn voornamelijk

(geboren) Groningers. Ondanks deze overeenkomsten onderscheidt 40% zich (in de ogen van anderen) als ‘import’. Uit de resultaten blijkt dat het opleidingsniveau onder de ‘import’ duidelijk hoger is dan onder de ‘autochtonen’. Bij de bespreking van de resultaten wordt de respondentengroep uit Niehove op basis van de sterke overeenkomsten als een homogene groep beschouwd.

3.3 Waardering leefomgeving van Niehove

De respondenten (ouder dan 12 jaar) hebben in rapportcijfers aangegeven hoe zij Niehove als leefomgeving totaal en voor afzonderlijke aspecten waarden. De zeven aspecten zijn het wonen, de wegen en paden, de veiligheid, het sociale klimaat, de voorzieningen, het ondernemen en de dorpsactiviteiten. Ook is de waardering voor de activiteiten van de vereniging Dorpsbelangen gevraagd. In tabel 10 wordt het overzicht gegeven.

	Gemiddelde cijfer (s.d.)	Modus	Mediaan	Respondenten
Totaalbeoordeling Niehove	7.8 (.83)	8	8	107
<i>Aspect Leefomgeving:</i>				
1. Het wonen	8.0 (.96)	8	8	106
2. De wegen en paden	6.8 (1.07)	7	7	104
3. De veiligheid	7.8 (1.21)	8	8	110
4. Het sociale klimaat	7.6 (.79)	8	8	105
5. De voorzieningen	7.2 (.92)	7	7	108
6. Het ondernemen	6.7 (1.01)	7	7	99
7. De dorpsactiviteiten	6.8 (1.00)	7	7	105
8. Dorpsbelangen	7.0 (1.03)	7	7	103

Tabel 10. Waardering in gemiddelde rapportcijfers voor de kwaliteit van de leefomgeving (s.d. = standaarddeviatie, modus = antwoord dat het meest voorkomt, mediaan = middelste antwoord van de waarnemingen); n tussen 99 en 110

De respondenten geven Niehove een hoog rapportcijfer als totaalbeoordeling. De respondenten zijn het overwegend met elkaar eens, de standaarddeviatie is laag. Alle aspecten scoren rond de 7, als rapportcijfer betekent dat “ruim voldoende”. Het aspect wonen heeft de hoogste waardering,

namelijk een 8. De modus en de mediaan zijn steeds hoger dan het gemiddelde. Inwoners van Niehove en uit het buitengebied verschillen niet in hun rapportcijfers.

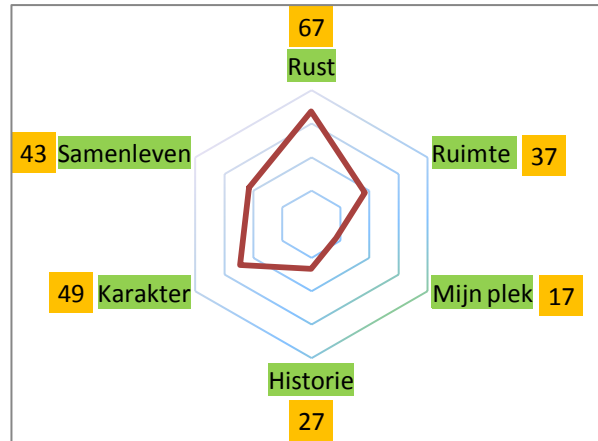
In de volgende paragrafen worden de resultaten voor deze zeven aspecten en de waardering voor Dorpsbelangen nader beschreven. Daarnaast wordt het dorpsprofiel van Niehove aangegeven, zoals dat gemeten is met een semantische differentiaal. In bijlage 4 staan de frequentieoverzichten van alle vragen, in bijlage 5 die van de kindervragenlijst. In bijlage 6 worden de overzichten gegeven van de antwoorden op de open vragen. De volgorde van de vragen uit de vragenlijst is hierbij leidend.

3.3.1 Typeringen van Niehove

Aan de respondenten is gevraagd om de volgende zin met drie steekwoorden aan te vullen: “Als ik denk aan Niehove, dan denk ik aan...”. Alle respondenten hebben deze vraag ingevuld. De woorden zijn geordend in 6 categorieën: rust, ruimte, mijn plek, historie, karakter en samenleven. Een paar woorden konden niet in deze categorieën worden geplaatst, zoals ‘diverdoatsie’ en ‘schapen’. Alle gegeven woorden hebben een positieve betekenis. Bij slechts twee reacties is er een vermoeden van lichte kritiek: “kaal” en “wordt het niet te toeristisch?” In figuur 2 worden de categorieën en de scores gegeven. De meeste woorden hebben betrekking op de rust (67 x), het karakter van het dorp (49 x) en op samenleven (43x). In bijlage 6 staan alle gegeven woorden.

3.3.2 Het wonen

Bij het aspect Wonen gaat het om de waardering voor de woning en de woonomgeving. De respondenten geven het wonen in Niehove een 8 als gemiddelde rapportcijfer (met een spreiding tussen 5 en 10). De respondenten uit Niehove en die uit het buitengebied gaven respectievelijk een 8.1 en 8.0 als gemiddelde rapportcijfer.

Figuur 2. Zes categorieën voor typerende woorden voor Niehove, n=111

Er zijn vragen gesteld over vestigingsmotieven en ook eventuele verhuisintenties zijn geïnventariseerd. Zoals uit tabel 6 al bleek, woont 68% van de respondenten 16 jaar of langer in Niehove en omgeving. De vestigingsmotieven (tabel 11) zijn met name de eigenschappen van de *woning* (34%) en de *rust en ruimte* (33%). Ook de wens om in een dorp of het landelijk gebied te wonen is een belangrijk motief (27%), maar dat was geen bewuste keuze voor het Middag-Humsterland als bijzonder landschap (6%).

Vestigingsmotief in Niehove	Totaal	Niehove	Buitengebied
Ik ben er geboren	24 (22%)	22 (27%)	2 (7%)
Wens te wonen in dorp of landelijk gebied	30 (27%)	20 (24%)	10 (35%)
Werk in de omgeving of in Groningen	11 (10%)	6 (7%)	5 (17%)
Om de woning (sfeer, grootte, ligging)	37 (34%)	26 (32%)	11 (38%)
Om de rust en de ruimte	36 (33%)	25 (31%)	11 (38%)
Vanwege partner, familie en vrienden in Niehove	25 (23%)	20 (24%)	5 (17%)
Om de sfeer en karakter van Niehove	21 (19%)	20 (24%)	1 (3%)
Om het gebied Middag-Humsterland	7 (6%)	4 (5%)	3 (10%)
Anders (o.a. vestiging boerderij)	17 (16%)	7 (9%)	10 (35%)

Tabel 11. Vestigingsmotieven in Niehove (n = 110, nr = 1)

Opvallend is dat slechts 11 respondenten (10%) de afstand tot het werk of Groningen (21 kilometer) als reden opgeven. De vestigingsmotieven voor respondenten uit Niehove in vergelijking met het buitengebied verschillen nauwelijks van elkaar.

Zoals te verwachten, zijn de meeste respondenten eigenaar van hun huis of boerderij. Slechts 5 respondenten huren een woning. De meeste woningen zijn vrijstaand (95%), een kwart van de respondenten woont in een (woon)boerderij.

De vraag hoe lang men in Niehove wil blijven wonen laat zien dat de helft (54%) van de respondenten voor de rest van hun leven in Niehove en het buitengebied wil blijven wonen (tabel 12). In alle leeftijdscategorieën wil (iets) meer dan de helft in Niehove blijven wonen, alleen in de groep van 12 – 19 jarigen is dat maar een kwart. Voor het buitengebied ligt het net andersom: de helft van de 12 – 19 jarigen wil juist wél blijven wonen, maar de helft van de groep tussen de 60 – 69 jaar wil verhuizen. De wens ‘om ooit te verhuizen’ betreft voor de hele respondentengroep zowel een ander dorp binnen de gemeente Zuidhorn als een plaats daarbuiten.

Hoe lang blijft u hier (nog) wonen?	Totaal	Niehove	Buitengebied
Voor de rest van mijn leven in Niehove	56 (54%)	44 (56%)	12 (46%)
Wil graag verhuizen naar een andere woning in Niehove	2 (2%)	2 (3%)	-
Wil binnenkort naar een ander dorp in Zuidhorn	3 (3%)	3(4%)	-
Wil binnenkort naar een plaats buiten Zuidhorn	2 (2%)	2 (3%)	-
Wil ooit naar een ander dorp in gem. Zuidhorn	17 (16%)	9 (12%)	8 (31%)
Wil ooit naar een plaats buiten gem. Zuidhorn	24 (23%)	18 (23%)	6 (23%)
	104	78	26

Tabel 12. Verhuisintenties van respondenten totaal (n = 104, nr = 7), in Niehove en in het buitengebied

Als verhuismotief worden verschillende redenen gegeven (tabel 13). De belangrijkste reden is dat het onderhoud van de woning en de tuin te zwaar wordt. Dit zowel door de respondenten uit Niehove als de respondenten uit het buitengebied aangegeven. De ongeschiktheid van de woning om oud in te worden wordt vaker door de respondenten uit het buitengebied genoemd, terwijl de respondenten uit Niehove bij het klimmen der jaren liever dichterbij winkels en zorgvoorzieningen

willen wonen. Deze redenen worden vooral door de groep van 50 – 70 jaar aangegeven. Vier jonge mensen zijn uitgekeken op Niehove en willen wel verhuizen.

Verhuismotief uit Niehove	Totaal	Uit Niehove	Uit buitengebied
Vanwege werk	4 (4%)	1 (3%)	3 (18%)
Vanwege de opleiding die ik ga volgen	4 (4%)	3 (8%)	1 (6%)
Woon liever dichterbij winkels en voorzieningen	12 (11%)	9 (24%)	3 (18%)
Omdat er geen openbaar vervoer in Niehove is	7 (6%)	6 (16%)	1 (6%)
Onderhoud van huis en tuin te zwaar	15 (14%)	8 (22%)	7 (41%)
Kosten van onderhoud van huis te hoog	1 (1%)	1 (3%)	-
Wil liever huren	1 (1%)	1 (3%)	-
Wil liever kopen dan huren	2 (2%)	2 (5%)	-
Word ouder en woon graag bij zorgvoorziening	11 (10%)	10 (27%)	1 (6%)
Mijn woning niet geschikt om oud in te worden	10 (9%)	5 (6%)	5 (29%)
Ik ben uitgekeken op het dorp	7 (6%)	6 (16%)	1 (6%)
Ik wil liever (weer) in de stad gaan wonen	3 (3%)	3 (8%)	-
Anders	14 (13%)		

Tabel 13. Redenen om te willen verhuizen (n = 54)

3.3.3 Veiligheid en mobiliteit

De veiligheid in Niehove krijgt een 7.8 (met een spreiding van 1 tot 10). De rapportcijfers van de respondenten uit Niehove en het buitengebied zijn nagenoeg gelijk, respectievelijk 7.7 en 7.8. In tabel 14 staan de stellingen die aan de respondenten zijn voorgelegd, men kon kiezen uit ‘mee eens’, ‘mee oneens’ of ‘geen mening’. Bijna alle respondenten geven aan dat ze zich veilig voelen in hun woonomgeving. Thuis, buiten, ’s avonds en ’s nachts – alle omstandigheden worden als veilig ervaren. De meesten (81%) vinden, dat er voldoende straatverlichting is. Kinderen kunnen veilig in Niehove opgroeien, de speeltuin ligt op een goede plek en de kinderen kunnen er veilig spelen. De verkeersveiligheid wordt door de meeste respondenten (79%) positief beoordeeld, maar een kwart van de respondenten vindt de schoolroutes niet veilig. Bijna de helft van de mensen vindt dat er te hard wordt gereden op de wegen in en naar Niehove.

Zo'n 40% van de respondenten uit het dorp Niehove vindt dat de hulpdiensten als ambulance en brandweer de kern van het dorp niet goed kunnen bereiken. De doorgang kan belemmerd worden door de nauwe straten en de geparkeerde auto's. 60% van de respondenten uit het dorp Niehove vindt, dat er meer parkeerplaatsen in Niehove moeten komen.

Veiligheid en mobiliteit	Eens - totaal
In Niehove kunnen kinderen veilig opgroeien	105(96%)
Ik voel me thuis veilig	109 (98%)
Overdag voel ik me veilig buiten	110 (99%)
's Avonds en 's nachts voel ik me veilig buiten	108 (97%)
Er is voldoende straatverlichting in Niehove	89 (81%)
De speeltuin ligt op een veilige plek in het dorp	106 (96%)
In de speeltuin kunnen kinderen veilig spelen	104 (95%)
De brandweer en de ambulance kunnen de kern van Niehove goed bereiken	55 (52%)
Niehove is verkeersveilig	86 (79%)
De schoolroutes met de fiets zijn veilig	62 (59%)
Ik maak regelmatig gebruik van de fietspaden in / om Niehove	93 (85%)
Er moeten meer fietspaden komen rond Niehove	28 (26%)
Ik maak regelmatig gebruik van de wandelpaden in/om Niehove	74 (68%)
Er moeten meer wandelpaden komen rond Niehove	30 (28%)
De wegen naar Niehove zijn goed onderhouden	38 (36%)
Op de wegen in en naar Niehove wordt te hard gereden	49 (46%)
Er moeten meer parkeerplaatsen komen in Niehove	56 (51%)
Er moet weer een busverbinding met Niehove komen	52 (49%)

Tabel 14. Waardering van aspecten van veiligheid en mobiliteit (n = 111).

De wegen en paden in Niehove krijgen van de respondenten het rapportcijfer 6.8 (met een spreiding van 4 tot 10). De respondenten uit het buitengebied oordelen iets positiever over de wegen en paden met een 7.0. Maar een derde deel van de respondenten vindt, dat de wegen naar Niehove goed zijn onderhouden, ook hier oordelen de respondenten uit het buitengebied positiever (50%). Het gebruik van de fiets- en wandelpaden is goed, respectievelijk 85% en 68%. Iets meer dan een kwart van de respondenten wenst meer fiets- en wandelpaden in en om Niehove.

De inwoners van Niehove en het buitengebied zijn aangewezen op winkel- en zorgvoorzieningen in een naburig centrumdorp of de stad Groningen. Uit de inventarisatie blijkt, dat respondenten voor de supermarkt, huisarts en de kerk dicht in de buurt van Niehove blijven (tabel 15). Maar voor het werk of de school worden meer kilometers afgelegd. Ter oriëntatie – Groningen ligt op 21.5 kilometer afstand.

Afstand in kilometers naar...	Gemiddelde km
De supermarkt	6.9 km
Mijn werk	25.0 km
De school (van mijn kinderen)	14.2 km
De huisarts	4.2 km
De kerk	4.5 km

Tabel 15. Gemiddelde aangeven afstand in kilometers naar winkel- en zorgvoorziening, het werk, de school en de kerk (n = tussen 43 en 101)

Van alle respondenten bezit één huishouden geen auto. De andere respondenten hebben één auto (36%) of twee of meer auto's (63%) in hun huishouden. Voor korte afstanden naar Oldehove (2.8 km), Grijpskerk (9.6 km) of Zuidhorn (8.5 km) wordt de auto het meest gebruikt (77%), gevolgd door de fiets (19%). De respondenten uit het buitengebied pakken vaker de fiets voor de korte afstand (35%) dan de respondenten uit het dorp (12%). Ondanks het autobezit zou de helft van de respondenten graag zien, dat de busverbinding met Niehove wordt hersteld.

3.3.4 Voorzieningen

De respondenten geven de voorzieningen in Niehove een 7.2 (met een spreiding van 5 tot 10). Er is een klein verschil tussen de respondenten uit Niehove (gemiddeld 7.2) en uit het buitengebied (gemiddeld 7.0). Aan de respondenten zijn stellingen voorgelegd over de voorzieningen die op het dorp en in de directe omgeving aanwezig zijn. Dat betreft voorzieningen voor Internet, sporten, spelen, wandelen en elkaar ontmoeten. Opvallend is dat bij veel stellingen respondenten aangaven 'geen mening' te hebben, dat varieerde van 7 tot 53 respondenten (bij de vraag over de website van Niehove). De respondenten delen meestal dezelfde mening over de voorzieningen, maar over een aantal zaken denken ze verschillend (tabel 16).

In Niehove is men eraan gewend, dat men voor de dagelijkse boodschappen naar elders moet rijden. Het online boodschappen doen via Internet wordt al door 42% van de respondenten gezien als een gemaksdienst voor het wonen in Niehove. 41% van de respondenten vindt de website www.niehove.eu informatief (maar 50% onthield zich van een mening over deze stelling).

Stellingen over voorzieningen	Eens
Het is niet erg om de dagelijkse boodschappen buiten Niehove te doen	100 (91%)
Online shoppen (boodschappen via Internet) maakt het leven gemakkelijk in Niehove	47 (42%)
Het sportveld en de ijsbaan zijn een verrijking voor het dorp	83 (75%)
Het sportveld en het clubgebouw van De Schaats worden goed benut	46 (42%)
Niehove heeft behoefte aan meer speelvoorzieningen voor kinderen	10 (9%)
Het is jammer dat er geen kerkdiensten meer worden gehouden in Niehove	16 (14%)
De bomen om de kerk worden goed onderhouden	74 (67%)
De wandelpaden in en om Niehove zijn aantrekkelijk	85 (78%)
De fietsroutes in en om Niehove zijn aantrekkelijk	92 (85%)
De begraafplaats (Rikkerdaweg) wordt goed onderhouden	77 (71%)
Goede relaties met medebewoners zijn belangrijk voor een dorp zonder voorzieningen	99 (90%)
Het dorpshuis Eisseshof biedt voldoende mogelijkheden om elkaar spontaan te ontmoeten	61 (57%)
Het restaurant van Eisseshof is een aanwinst voor het dorp	82 (75%)
Niehove kan het dorpshuis Eisseshof niet missen	93 (85%)
De website van Niehove (www.niehove.eu) is informatief	44 (41%)

Tabel 16. Waardering over voorzieningen in Niehove (n varieert tussen 107 en 110).

Driekwart van de respondenten vindt de ijsbaan en het clubgebouw een verrijking voor het dorp. 30% van de respondenten vindt dat het clubgebouw beter benut zou kunnen worden, maar 30% heeft ook geen mening over deze stelling. Eerder bleek al dat de speeltuin een veilige plek voor kinderen is. Ook de 9 kinderen uit het kinderonderzoek spelen er graag. De meeste respondenten vinden dat er voldoende speelvoorzieningen in Niehove zijn. Slechts een paar mensen betreuren, dat in de kerk geen diensten meer worden gehouden. De bomen rondom de kerk worden goed onderhouden door de gemeente, vindt tweederde van de respondenten. De wandel- en fietspaden worden goed gebruikt (tabel 14) en nu blijkt ook, dat de meeste respondenten ze aantrekkelijk

vinden. De begraafplaats aan de Rikkerdaweg wordt goed onderhouden, slechts twee respondenten vinden van niet.

Het Dorpshuis Eisseshof wordt positief gewaardeerd door de respondenten. 85% zegt dat Niehove Eisseshof niet kan missen. 75% van de respondenten vindt dat het restaurant van Eisseshof een aanwinst voor het dorp is. Over de stelling of het dorps huis Eisseshof voldoende mogelijkheden biedt om elkaar spontaan te ontmoeten, verschillen de meningen: 57% vindt van wel, 29% vindt van niet en 14% heeft geen mening.

In het onderzoek is geïnventariseerd van hoeveel verenigingen de respondenten lid zijn en of zij ook actief zijn voor deze verenigingen. Van de Vereniging De Schaats en Dorpsbelangen Niehove is bijna iedereen lid. Toch is maar een klein percentage actief voor deze verenigingen. Van de Vereniging Dorpshuis Niehove is niet iedereen lid, slechts 55% geeft dit aan. Eigenlijk zijn alle inwoners van Niehove lid van deze vereniging, maar de inwoners moeten het lidmaatschap activeren. Ook voor deze vereniging zijn weinig respondenten actief. Daarnaast zijn minder dan 30% van de respondenten lid van Humerike, het Regiotheater en een kerkgenootschap. 11 respondenten zijn actief voor het Regiotheater, dat is meer dan bij andere verenigingen.

In welke vereniging	Lid	Actief
Vereniging De Schaats	90 (86%)	8 (8%)
Vereniging Dorpsbelangen Niehove	93 (89%)	9 (9%)
Vereniging Dorpshuis Niehove	58 (55%)	6 (6%)
Historische vereniging Humerike	31 (30%)	6 (6%)
Regiotheater	19 (18%)	11 (11%)
Een kerkgenootschap	20 (19%)	8 (8%)
Andere vereniging (o.a. begrafenisvereniging)	6 (6%)	4 (4%)

Tabel 17. Lidmaatschap van en actief bij verenigingen van Niehove (n =105).

3.3.5 Sociale omgeving

De sociale omgeving van Niehove wordt door de respondenten met een 7.6 (met een spreiding tussen 6 en 9). De respondenten uit Niehove oordelen iets positiever (7.7) in vergelijking met de respondenten uit het buitengebied (7.3).

Aan de respondenten zijn stellingen voorgelegd over het samenleven in Niehove. Uit de antwoorden (tabel 18) blijkt dat de respondenten positief denken over de sociale contacten en de omgang met elkaar.

Sociale omgeving	Eens
Ik voel me een echte Niehoofster (Nijhoofster)	59 (55%)
Ik voelde me goed ontvangen toen ik hier kwam wonen	72 (68%)
Ik heb voldoende sociale contacten in het dorp	91 (84%)
Ik heb voldoende sociale contacten buiten het dorp	103 (93%)
Ik voel me verbonden met het dorp en haar inwoners	79 (73%)
Ik vind saamhorigheid belangrijk	86 (79%)
Sociale controle is sterk aanwezig in het dorp	62 (57%)
Ik vind de sociale controle in het dorp prettig	54 (50%)
De verstandhouding tussen 'oude' inwoners en 'nieuwkomers' is goed	61 (57%)
De relatie tussen mij en mijn buren is goed	98 (90%)
Ik wil alleen in Niehove wonen, ik heb geen behoefte aan contacten in het dorp	16 (15%)
Door actief te zijn in het dorp, heb ik veel contacten	43 (41%)
Ik voel me eenzaam in Niehove	1 (1%)
De website www.niehove.eu verbindt mensen met elkaar	15 (14%)
Ik kan altijd hulp vragen aan medebewoners	101 (91%)
In de kern wonen de mensen te dicht bij elkaar	8 (7%)
Ik zou graag een 'Steunsteet' in Niehove willen (een inloopplek van de gemeente voor aanvragen van wonen en zorg)	8 (7%)

Tabel 18. Waardering van de sociale omgeving in Niehove (n varieert tussen 106 en 111)

De sociale contacten die men in en buiten het dorp heeft scoren positief. Bijna driekwart van de respondenten (73%) voelt zich verbonden met het dorp en de inwoners. Nieuwkomers voelden zich

goed ontvangen in Niehove (68%). De relaties met burens zijn goed (90%) en men kan bij medebewoners altijd aankloppen voor hulp (91%). Opvallend is dat de verstandhouding tussen ‘oude’ inwoners en ‘nieuwkomers’ maar door 57% als goed wordt bestempeld, 30% had over deze stelling geen mening. De 16 respondenten die de verstandhouding niet goed vinden, komen voor het merendeel uit het dorp (8 daarvan zijn ‘import’ en 8 ‘autochtoon’).

Respondenten vinden de waarde ‘saamhorigheid’ belangrijk. En als er sprake is van sociale controle, dan vindt de helft van de respondenten dat prettig. Slechts 16 respondenten willen alleen op het dorp wonen en hebben geen behoefte aan sociale contacten. Van deze 16 respondenten komen er zeven uit het dorp zelf, de andere negen wonen in het buitengebied. Een respondent geeft aan eenzaam te zijn (en dat is er één te veel). 8 respondenten hebben vragen over wonen en zorg, waardoor ze een voorziening als de ‘Steunsteer’ op prijs zouden stellen.

Opvallend resultaat is dat maar 55% zich een echte Niehoofster voelt, terwijl 68% er al langer woont dan 16 jaar. Van de inwoners in het dorp Niehove voelen de ‘autochtonen’ (82%) zich vaker een echte Niehoofster dan de ‘import’ (47%). ‘Import’-inwoners van Niehove, die zich geen echte Niehoofster voelen, wonen er al zo’n 10 à 25 jaar.

Respondenten ontmoeten elkaar vooral thuis (40%) en buiten op straat (36%). Slechts 8 respondenten ontmoeten andere inwoners van Niehove voornamelijk in Eisseshof (tabel 19). De antwoorden tussen respondenten uit Niehove en het buitengebied komen overeen. Respondenten in het buitengebied geven echter wel vaker aan “bijna nooit inwoners” te ontmoeten.

Inwoners van het dorp ontmoet ik	Totaal	Niehove	Buitengebied
Thuis of bij iemand thuis	35 (40%)	28 (34%)	7 (24%)
In het dorps huis Eisseshof	8 (9%)	6 (7%)	2 (7%)
Buiten en op straat	32 (36%)	25 (31%)	7 (24%)
Bij het speelveldje en de ijsbaan	2 (2%)	-	2 (7%)
Elders	2 (2%)	2 (2%)	-
Ik ontmoet bijna nooit inwoners	9 (10%)	2 (2%)	7 (24%)
	88	63	25

Tabel 19. Waar ontmoet men elkaar? Totaal n=88, Niehove n= 63, buitengebied n=25

Onderlinge dienstverlening komt regelmatig voor, dat blijkt uit de vraag naar de wijze waarop men hulp aan buren en dorpsgenoten geeft en ontvangt (tabel 20). De hulp en dienstverlening wordt niet of nauwelijks verrekend (63%), maar soms 'vergoed' met een wederdienst (24%).

Hulp aan buren en dorpsgenoten	Totaal
Verlenen	
- Geen	19 (17%)
- Boodschap doen	30 (27%)
- Kleine klusjes in huis of tuin	43 (39%)
- Een lift geven voor vervoer	47 (42%)
- Uitleen van gereedschap	45 (41%)
- Oppas van huisdier of kinderen	37 (33%)'
- Post en bloemen water geven tijdens afwezigheid	50 (45%)
- Anders (o.a. grond ter beschikking stellen)	8 (7%)
Ontvangen	
- Geen	19 (17%)
- Boodschap doen	20 (18%)
- Kleine klusjes in huis of tuin	40 (36%)
- Een lift geven voor vervoer	36(33%)
- Uitleen van gereedschap	35 (32%)
- Oppas van huisdier of kinderen	37 (34%)'
- Post en bloemen water geven tijdens afwezigheid	54 (49%)
- Anders (o.a. de dijk sneeuw- en moddervrij maken)	10 (9%)

Tabel 20. Het verlenen (n=110) en ontvangen (n=111) van hulp van en aan buren en dorpsgenoten

Uit de resultaten blijkt ook dat de respondenten uit het buitengebied minder hulp verlenen en ontvangen dan de respondenten uit Niehove. Dat komt waarschijnlijk, omdat de mensen uit het buitengebied op een grotere afstand van elkaar wonen en meer op zichzelf zijn aangewezen.

3.3.6 Dorpsactiviteiten

Door de Vereniging Dorpsbelangen worden activiteiten voor de kinderen en volwassenen van Niehove georganiseerd. Deze activiteiten worden volgens een jaarkalender gepland. Een paar

voorbeelden: kinderdisco in januari, de rookwedstrijd in februari, neut'n schait'n op Paasmaandag en de intocht van Sinterklaas op de zaterdag voor 5 december. De respondenten geven voor de dorpsactiviteiten gemiddeld een 6.8 (met een spreiding tussen 3 en 9); de beoordeling van respondenten uit Niehove en het buitengebied is gelijk. In de vragenlijst is een inventarisatie gemaakt aan welke activiteiten men deelneemt en hoe belangrijk men die activiteiten vindt. In tabel 21 worden de resultaten getoond.

Dorpsactiviteiten	Deelname	Belangrijk
Kinderdisco voor de kleintjes	14 (13%)	46 (41%)
Sjoelen en Klaverjassen	24 (22%)	48 (43%)
Kinderdisco oor oudere kinderen	10 (9%)	38 (34%)
Rookwedstrijd	6 (5%)	32 (29%)
Zwemmen	6 (5%)	45(41%)
Paaswandeling	38 (34%)	59 (53%)
Paasvuur	53 (48%)	67 (60%)
Eieren zoeken	8 (7%)	44 (40%)
Neut'n schait'n	16 (14%)	47 (42%)
Dauwtrappen	17 (15%)	44 (40%)
Volleybal of zeskamp	23 (21%)	50 (45%)
Fietstocht	14 (13%)	52 (47%)
Thema-avond	4 (4%)	35 (32%)
Jaarvergadering Dorpsbelangen	28 (25%)	59 (53%)
Viswedstrijd	6 (5%)	38 (34%)
Schoen opzetten	8 (7%)	49 (44%)
Intocht en Sinterklaasfeest	46 (41%)	70 (63%)
Sinterklaasbingo	35 (32%)	53 (48%)
Viering met vuurkorven	46 (41%)	61 (55%)
Nieuwsjaarsreceptie	13 (12%)	38 (34%)

Tabel 21. Deelname aan de dorpsactiviteiten en belangrijkheid (n=111)

Het algemene beeld is dat de deelname aan de activiteiten niet hoog is, maar dat men de activiteiten als zodanig wel voor het dorp belangrijk vindt. De deelname aan de activiteiten rondom

Pasen (de Paaswandeling en het Paasvuur) en die behorend bij Sinterklaas (de intocht, het feest en de bingo) en de viering met de vuurkorven is het hoogst. De respondenten vinden meer activiteiten belangrijk dan waaraan ze deelnemen. Vooral de Sinterklaasactiviteiten vindt men erg belangrijk. Van de Vereniging Dorpsbelangen is 89% van de respondenten lid, toch verschijnt maar 25% op de jaarvergadering. Eén respondent luchtte zijn hart over de Jaarvergadering Dorpsbelangen : *“Ik ervaar de sfeer van de jaarvergadering als bedreigend en aanvallend. Er wordt slecht geluisterd en ik ervaar strijd. Ik kies er daarom voor om thuis te blijven! Erg jammer!”*

Om de waardering van de dorpsactiviteiten te meten zijn stellingen aan de respondenten voorgelegd. De resultaten (tabel 22) laten zien, dat de waardering voor de dorpsactiviteiten groot is. Er hoeft niet veel aan veranderd te worden; de voorspelbaarheid is natuurlijk ook de sjeu van dorpsactiviteiten. Een kwart van de respondenten vindt dat de activiteiten wat meer op de oudere inwoners gericht moeten worden. De activiteitenwerkgroepen worden gewaardeerd door 80% van de respondenten. Slechts 10% van de respondenten voelt zich erop aangekeken, als hij of zij niet meedoet aan de dorpsactiviteiten.

Waardering van dorpsactiviteiten	Eens
De deelname aan de dorpsactiviteiten is te gering	32 (30%)
Voor kinderen worden er leuke dorpsactiviteiten in Niehove georganiseerd	87 (79%)
In de toekomst moeten nieuwe activiteiten meer op oudere inwoners zijn gericht	27 (25%)
De activiteitenwerkgroepen van Dorpsbelangen doen erg hun best	88 (80%)
De jaarlijkse dorpsactiviteiten zijn aan herziening toe	31 (29%)
De evenementen in Eisseshof zijn aantrekkelijker dan de dorpsactiviteiten	21 (19%)
De evenementen in de regio zijn aantrekkelijker dan de dorpsactiviteiten	22 (21%)
De dorpsactiviteiten zijn meer gericht op de autochtonen dan op ‘nieuwkomers’	21 (20%)
Ik word erop aangekeken, als ik niet deelneem aan de dorpsactiviteiten	11 (10%)

Tabel 22. Stellingen over de dorpsactiviteiten (n varieert tussen 106 en 110).

Eén respondent merkt op dat het bij de dorpsactiviteiten gaat om het collectieve belang. *“Het is belangrijk om voor elk wat wils te hebben.”*

3.3.7 Ondernemen

Het ondernemen krijgt in Niehove het rapportcijfer 6.7 mee (met een spreiding tussen 4 en 10). Er is een klein verschil tussen de respondenten van Niehove en van het buitengebied, respectievelijk 6.7 en 6.6.

Onder de respondenten zijn 41 'ondernemende' respondenten. Ondernemend in de zin van:

- als ondernemers met een eigen bedrijf met 2 – 10 werknemers (7 respondenten);
- als ZZP'ers (7 respondenten);
- als agrarisch ondernemer of boer (9 respondenten);
- als freelancer (4 respondenten);
- met een betaalde bijbaan (8 respondenten);
- overig ondernemend (bijvoorbeeld een vrouwennetwerklid).

Aan alle respondenten zijn stellingen voorgelegd over de waardering van bedrijvigheid en ondernemerschap in Niehove (tabel 23). Het dorps huis Eisseshof wordt door 57% van de respondenten gezien als een inspirerend voorbeeld van ondernemerschap.

Waardering van het ondernemen	Eens
Ik vind het belangrijk dat er ondernemers in en rond Niehove zijn	80 (72%)
Er hoeft niet veel meer bedrijvigheid in Niehove te komen	58 (52%)
Het dorps huis Eisseshof is een inspirerend voorbeeld van ondernemerschap	63 (57%)
Niehove moet meer aan toerisme en recreatie doen	32 (29%)
Niehove heeft belang bij ondernemers die de leefbaarheid versterken	56 (51%)
Bedrijvigheid in Niehove zorgt voor een goede naamsbekendheid	66 (61%)

Tabel 23. Stellingen over het ondernemen in en rond Niehove (n varieert tussen 108 en 111).

Bijna driekwart van de respondenten vindt het belangrijk, dat er ondernemers in en rond Niehove zijn, maar dat hoeven er volgens de helft van de respondenten niet méér te worden. Voor toerisme en recreatie hoeven er niet meer ondernemingen te komen. Anderzijds vindt 51% ook dat Niehove belang heeft bij ondernemers die de leefbaarheid in het dorp kunnen versterken.

De vraag of men zelf iets wil gaan ondernemen in Niehove leverde veel verschillende antwoorden op (tabel 24). 15 respondenten maakten hun ideeën en plannen bekend via de vragenlijst. Dat zijn 7 mensen uit het buitengebied en 8 mensen uit het dorp. De plannen voor toerisme, duurzame energie, kunst en boerderij – of landwinkels worden door meer respondenten genoemd. Om de plannen tot uitvoer te brengen, zouden ze hun krachten kunnen bundelen.

Wilt u iets anders of nieuws beginnen in Niehove?	Totaal
Nee	89 (86%)
Ja	15 (14%)
- Recreatie (bijv. kortdurend logies)	2
- Toerisme (bijv. gidstochten, historische promotie)	7
- Horeca (bijv. maaltijdvoorziening, theetuin, ijsverkoop)	2
- Ouderenzorg (voor opvang en logeermogelijkheden)	1
- Kinderopvang (oppas, opvang en logeermogelijkheden)	-
- Huishoudelijke dienstverlening	1
- Een zorgboerderij	1
- Kunst (bijv. een galerie)	4
- Een boerderij- of landwinkel	4
- Voedselproductie voor de regio	2
- Eigen bedrijf aan huis in de zuivelsector	1
- Duurzame energie (bijv. samen inkopen of productie)	8
- Uiterlijke verzorging (pedicure, manicure, kapsalon)	1
- Anders (riet in de sloten, natuurlinten door agrarisch gebied)	4

Tabel 24. Plannen of ideeën over nieuw ondernemerschap in Niehove (n = 104)

De respondenten stellen aan nieuwe ondernemingen in Niehove wel eisen. Zo vindt 69% van alle respondenten, dat nieuwe ondernemingen geen last mogen veroorzaken (voor natuur, milieu, geluid en licht). Tweederde van de respondenten vindt, dat nieuwe ondernemingen de rust en ruimte moeten respecteren en vooral bij het dorpskarakter van Niehove moeten passen. Ook vindt meer dan de helft van de respondenten, dat ‘kleinschaligheid’ en ‘meerwaarde voor het dorp’ criteria voor nieuwe ondernemingen zijn.

3.3.8 Dorpsbelangen

Dat Niehove dorpsbelangen heeft, zal niemand ontkennen. Voor de actieve behartiging van deze dorpsbelangen is een vereniging opgericht. Hoe vinden de respondenten dat de vereniging en het bestuur functioneren? En hoe zien de respondenten Niehove de relatie met de dorpencoördinator van de gemeente Zuidhorn? Als rapportcijfer heeft de Vereniging Dorpsbelangen een 7.0 gekregen (met een spreiding tussen 3 en 9). De respondenten uit het buitengebied oordelen positiever (7.2) dan de respondenten uit Niehove (7.0). In tabel 25 worden de antwoorden op de stellingen over deze zaken weergegeven. Opvallend is het hoge aantal antwoorden met ‘geen mening’.

Hoe denkt men over Dorpsbelangen?	Eens	Geen mening
Het is goed dat er een Vereniging Dorpsbelangen is	102 (94%)	6 (6%)
Onze dorpsbelangen worden goed behartigd	76 (75%)	19 (19%)
Het huidige bestuur is een goede afspiegeling van het dorp	49 (46%)	40 (37%)
Het bestuur van Dorpsbelangen is goed bereikbaar	77 (71%)	24 (22%)
Het bestuur van Dorpsbelangen is goed zichtbaar	52 (51%)	33 (32%)
Ik lees de nieuwsbrief van Dorpsbelangen	72 (70%)	12 (12%)
De ‘ Nais uut Nijhoof’ wil ik niet missen	76 (71%)	11 (10%)
De agenda op de website www.niehove.eu wordt goed bijgehouden	18 (17%)	77 (73%)
Het is belangrijk dat Niehove een dorpsvisie ontwikkelt	51 (47%)	44 (41%)
Concrete plannen zijn belangrijker dan een dorpsvisie	50 (48%)	39 (38%)
Niehove en Oldehove moeten meer samenwerken	18 (17%)	38 (36%)
De dorpencoördinator van de gemeente Zuidhorn is onmisbaar	26 (25%)	66 (62%)
Ik wil me inzetten voor het dorp	59 (56%)	34 (32%)

Tabel 25. Stellingen over Vereniging Dorpsbelangen en de dorpsbelangen (n varieert tussen 102 en 109).

(Bijna) iedereen onderstreept, dat het goed is dat de Vereniging Dorpsbelangen Niehove bestaat. Ook vindt men dat de dorpsbelangen goed worden behartigd, slechts 7 respondenten zijn het met deze stelling oneens. De zichtbaarheid van het bestuur zou volgens 18 respondenten (18%) iets beter kunnen, maar het bestuur is wel goed bereikbaar. De meeste respondenten (46%) vinden het bestuur een goede afspiegeling van het dorp, 40 respondenten (37%) heeft hier ‘geen mening’ ingevuld. De nieuwsbrief van Dorpsbelangen en ‘Nais uut Nijhoof’ worden gelezen en positief

gewaardeerd. Uit de stelling over de website www.niehove.eu blijkt, dat veel respondenten geen mening hebben. Wordt de website niet bezocht? 73% onthoudt zich van een mening over de actualiteit van de nieuwsagenda op de website.

Iets minder dan de helft van de respondenten vindt het belangrijk dat Niehove een dorpsvisie ontwikkelt, waarbij concrete plannen ook belangrijk zijn. Maar veel respondenten hebben hier geen mening over. Slechts weinig respondenten (17%) vinden dat Niehove meer met naburige dorp Oldehove moet samenwerken. De meeste respondenten (62%) onthouden zich van een waardering over de dorpencoördinator; waarschijnlijk kennen zij de ambtenaar in zijn taakuitoefening niet.

Het is belangrijk dat het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen op mede-inwoners kan rekenen, als het over de toekomst van Niehove gaat. De laatste stelling laat zien dat 59 respondenten (56%) zich willen inzetten voor het dorp, 13 respondenten (12%) willen zich niet inzetten en 34 respondenten (32%) geven geen mening. Van die 59 respondenten komen er 53 uit het dorp.

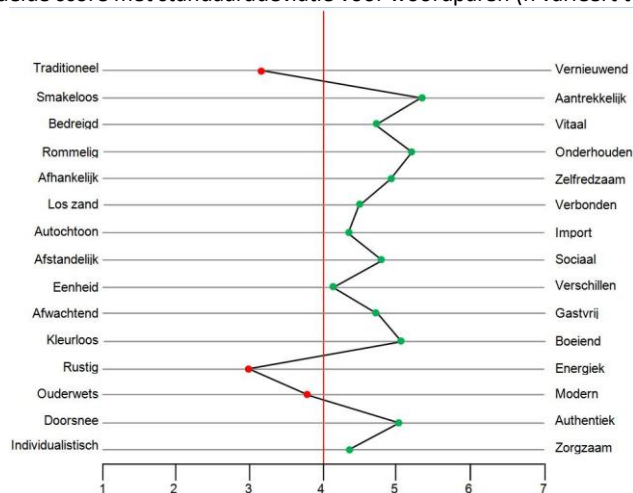
3.4 Het profiel van Niehove

In het voorgaande zijn diverse aspecten van de fysieke en sociale omgeving, de voorzieningen en het organiserend vermogen aan de orde geweest. In de inwonersvragenlijst is ook een vraag opgenomen om Niehove als dorp te typeren; met behulp van een semantische differentiaal gaven respondenten aan in welke mate de gegeven bijvoeglijke naamwoorden op Niehove van toepassing zijn. De gemiddelde waarden, standaarddeviaties en de spreiding die bij de 15 woordparen horen, staan in tabel 26.

Hieruit ontstaat een dorpsprofiel (figuur 3). Het profiel voor Niehove is een en al positieve waardering voor het dorp. Ter rechterzijde van de middellijn vallen vier positieve woorden op: 'aantrekkelijk', 'onderhouden', 'boeiend' en 'authentiek'. Bij de woordparen is het positieve woord rechts geplaatst. Toch valt ook aan de drie woorden ter linkerzijde een positieve betekenis teo te kennen: 'traditioneel' voor *de tradities in ere houdend*, 'rustig' uit het duo *'rust en ruimte'* en 'ouderwets' voor *'de herinnering aan het verleden'*. Bij binnenkomst in Niehove ontwaart men het bordje "Village of Traditions", dit beeld krijgen de inwoners tenslotte elke dag mee.

Woordparen	Gemiddelde	Sd	Spreading
Traditioneel – Vernieuwend	3.21	1.29	1 – 7
Smakeloos - Aantrekkelijk	5.33	1.35	1 - 7
Bedreigd – Vitaal	4.75	1.16	2 – 7
Rommelig – Onderhouden	5.20	1.32	2 – 7
Afhankelijk – Zelfredzaam	4.91	1.29	1 – 7
Los zand – Verbonden	4.50	1.11	2 – 7
Autochtoon – Import	4.35	1.12	1 – 7
Afstandelijk – Sociaal	4.85	1.21	1 – 7
Eenheid – Verschillen	4.18	1.36	1 - 7
Afwachtend – Gastvrij	4.75	1.45	1 – 7
Kleurloos – Boeiend	5.10	1.18	1 – 7
Rustig – Energiek	3.00	1.33	1 – 7
Ouderwets – Modern	3.88	1.26	1 – 7
Doorsnee – Authentiek	5.05	1.44	1 – 7
Individualistisch – Zorgzaam	4.31	1.20	1 – 7

Tabel 26. Gemiddelde score met standaarddeviatie voor woordparen (n varieert tussen 106 en 108)

Figuur 3. Het profiel van Niehove (n varieert tussen 106 en 108)

Aan de respondenten is niet gevraagd om een toelichting te geven bij het beantwoorden van de vraag. De interpretatie van het profiel is aan de onderzoekers. Vier van de zeven belangrijkste profielwoorden verwijzen voornamelijk naar het wonen en de woonomgeving (aantrekkelijk, onderhouden, authentiek en rustig). De drie andere profielwoorden verwijzen naar de wijze van het samenleven in een gemeenschap (traditioneel, ouderwets en boeiend).

3.5 Goede ideeën voor Niehove

Respondenten hebben veel ideeën over verbeteringen in Niehove. De vraag aan de respondenten luidde: *“Stel, dat u iets aan het dorp mag veranderen of toevoegen. Wat zou u dan doen?”*

Categorie voor idee en suggestie	Aantal respondenten dat iets wil...
1. aan de huizen	8
2. Aan de wegen en paden	44
3. Aan de inwoners	9
4. Aan Dorpsbelangen	10
5. Aan het verkeer	31
6. Aan de sfeer	6
7. Aan de voorzieningen	14
8. Aan Dorpshuis Eisseshof	26
9. Voor de kinderen	3
10. Aan het landschap	15
11. Aan het gebruik van de kerk	13
12. Bij de haven	19

Tabel 27. Categorieën voor ideeën en suggesties (n varieert tussen 3 en 44)

De respondenten hebben de meeste ideeën en suggesties voor de wegen en paden, het verkeer en Dorpshuis Eisseshof (tabel 27). In tabel 28 staan de opmerkingen die voor deze drie categorieën het meest werden genoemd. In bijlage 6 worden de antwoorden van de respondenten voor alle categorieën weergegeven.

Categorie	Ideeën en suggesties
Wegen en paden	Toegangswegen naar het dorp beter onderhouden Vooral de gaten in de berm Gladheidbestrijding richting Balmahuizen in de winter Aanleg wandel- en fietspaden, bijvoorbeeld Gaaikemaweg – Aalsumerweg
Verkeer	Minder auto's op de Rikkerdweg, niet parkeren langs de doorgaande weg Meer parkeerruimte Verkeer buiten de kern houden Minder snel rijden op smalle wegen, eigen inwoners ook 30 km rijden
Dorpshuis Eisseshof	Openingstijden verruimen, eerder open in de zomer Terug naar dorpshuis (gezelligheid voor eigen bewoners, minder activiteiten van buitenaf) Meer ruimte voor de ondernemers van Eisseshof Cafégedeelte meer vrijlaten voor het dorp

Tabel 28. Meest genoemde ideeën of suggesties bij categorie Wegen en Paden, Verkeer en Dorpshuis Eisseshof

Naar aanleiding van de vragenlijst zelf hebben nog eens 14 respondenten ideeën genoteerd op de vragenlijst zelf, ook deze antwoorden staan in bijlage 6. Een aantal staat hieronder:

- *“Meer rust!”*
- *“De autochtone bevolking moet inzien dat de tijden veranderen. Niehove is geen eiland, er komen mensen van buitenaf wonen, het dorpshuis is nu restaurant-dorpshuis, omdat het anders niet meer rendabel was. Kinderen worden groot, mensen ouder en er komen weinig nieuwe jonge gezinnen bij. Het is niet meer zo als vroeger. Nu is nu: accepteer dit en pas aan.”*
- *“Hou de kerk midden in het dorp.”*

9 respondenten gaven op de vragenlijst aan, dat zij mondeling geïnterviewd wilden worden over een van de onderwerpen van het inwonersonderzoek.

4. Conclusie en discussie

4.1 Conclusie

De onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidde:

Welke waardering geven inwoners van het dorp Niehove en het buitengebied aan hun leefomgeving?

Hierbij gaat het om de waardering van aspecten uit vier domeinen van de leefomgeving:

- a. de woonsituatie;
- b. de voorzieningen;
- c. het sociale klimaat;
- d. het organiserend vermogen.

Aan het inwonersonderzoek is door 111 inwoners uit Niehove en uit het buitengebied deelgenomen. Het responspercentage ligt op 50%. Het onderzoeksgebied werd begrensd door Frijtumerweg, Rikkerdaweg, Gaaikemaweg en Heereburen. De respondentengroep is representatief voor de bevolking in het onderzoeksgebied; de verdeling van leeftijd en geslacht in de respondentengroep komen overeen met die van de bevolking. De resultaten zijn hiermee geldig voor alle inwoners van Niehove.

De inwoners van het dorp Niehove hebben onderling veel overeenkomsten, maar zij verschillen van de inwoners uit het buitengebied. Bijna alle inwoners van Niehove wonen er 16 jaar of langer, in het buitengebied wonen de meesten er korter dan 10 jaar. Ook zijn alle inwoners van het dorp Niehove veel sterker betrokken bij hun dorp dan de mensen uit het buitengebied.

Voor de totaalbeoordeling geven de respondenten Niehove en het buitengebied het hoogste rapportcijfer (tabel 29). Daarmee is de hoofdconclusie gerechtvaardigd, dat de inwoners van Niehove en het buitengebied hun leefomgeving **positief waarderen**. Dat blijkt niet alleen uit het gemiddelde rapportcijfer, maar ook uit de associatieve woorden waarmee de respondenten Niehove aanduiden (figuur 2, paragraaf 3.3.1) en uit het profiel van Niehove (figuur 3, paragraaf 3.4). De woorden en het profiel dragen uitsluitend positieve betekenissen.

Aan de hand van de vier domeinen van de leefomgeving ordenen we de onderzoeksresultaten:

1. de woonsituatie (waardering, vestiging, verhuisintentie, veiligheid);
2. de voorzieningen (waardering, redzaamheid, verenigingsleven, mobiliteit);
3. het sociale klimaat (waardering, sociale contacten, burenhulp);
4. het organiserend vermogen (waardering, eigen kracht, ondernemerschap).

In tabel 29 zijn deze vier domeinen voorzien van de rapportcijfers die de respondenten hebben gegeven. In de kolom *Waardering* is het rapportcijfer ≥ 7.5 voorzien van ++ als sterkste waardering van de leefomgeving, het rapportcijfer < 7.5 van + als minder sterke waardering. De waardering voor de vier domeinen wordt hieronder besproken.

	Rapportcijfers	Waardering
Niehove + buitengebied als Leefomgeving	7.8	++
1. Woonsituatie	7.5	++
2. Voorzieningen	7.2	+
3. Sociale klimaat	7.6	++
4. Organiserend vermogen	6.9	+

Tabel 29. Niehove als leefomgeving: waarderingen in rapportcijfers en eindbeoordelingen

Inwoners van Niehove en het buitengebied zijn erg tevreden over hun **woonomgeving**. Zij waarderen de rust en de ruimte van het gebied. Rust is de hoofdreden voor velen geweest om zich hier (blijvend) te vestigen. Alle inwoners voelen zich 24 uur binnen en buiten veilig. Niehove is ook een kindveilige omgeving. De woningen zijn voor het grootste deel in eigendom van de inwoners. Het onderhoud van het huis en de tuin is in de toekomst een reden om te verhuizen. Een aantal mensen verwacht door het ouder worden de inspanning voor het onderhoud niet meer te kunnen opbrengen. 54% van de inwoners geeft aan de rest van hun leven in Niehove te willen blijven wonen. Jonge mensen sluiten niet uit te moeten verhuizen voor een opleiding, werk of een partner. In 2011 bestaat 39% van de bevolking in Niehove uit 50-plussers. De verwachting is dat Niehove in de komende jaren verder zal vergrijzen en ontgroenen.

Inwoners van Niehove en het buitengebied redden zich prima zelf. Ze zijn eraan gewend om boodschappen van elders te halen en vinden dat ook niet erg. Alle huishoudens hebben auto's, waarmee ook de ritten op de korte afstand naar Oldehove of Noordhorn worden afgelegd. De inwoners vinden, dat het onderhoud van de wegen te wensen over laat. Dat geldt ook het (snelle) verkeersgedrag en de geringe parkeermogelijkheden aan de Rikkerdaweg tijdens evenementen in het dorp. Voor sociale en culturele **voorzieningen** kan men ook in het eigen dorp terecht door de activiteiten van de dorpsverenigingen en het Dorpshuis Eisseshof. Over deze **dorpsvoorzieningen** is men redelijk tevreden. Inwoners voelen zich niet verplicht deel te nemen aan de dorpsactiviteiten, die het jaar rond worden georganiseerd. Hoewel de deelname niet hoog is, vinden inwoners bijna alle activiteiten belangrijk. Het Dorpshuis Eisseshof wordt als voorziening op het dorp erg gewaardeerd. De wijze waarop Eisseshof wordt beheerd oogst waardering, dat geldt ook voor de toevoeging van het restaurantgedeelte aan Eisseshof. Een derde van de inwoners geeft aan, dat het huidige beheer niet overeenkomt met het beeld dat zij van een dorpshuis hebben: het dorpshuis zou meer gelegenheid moeten bieden om elkaar als inwoners van Niehove spontaan te treffen. De vragenlijst bood in het voorjaar van 2011 duidelijk een podium voor de verschillende standpunten over Eisseshof.

De inwoners waarderen Niehove en het buitengebied als sociale omgeving met een ruime voldoende. Allen geven aan een goed sociaal netwerk in en buiten het dorp te hebben. Voor de jonge inwoners van Niehove is dit ook een digitaal sociaal netwerk (met Hyves of Facebook). Inwoners treffen elkaar in het dorp tijdens de (organisatie van de) dorpsactiviteiten, spontaan op straat, maar vooral bij elkaar thuis. De verstandhouding met de burens is goed, waardoor de burenhulp in het dorp Niehove als onderlinge dienstverlening goed functioneert. Inwoners vinden saamhorigheid in het dorp erg belangrijk. Er zijn maar weinig mensen die alleen in Niehove willen wonen zonder sociale contacten in het dorp.

Het organiserend vermogen van het dorp wordt positief gewaardeerd. Dat geldt allereerst voor de Vereniging Dorpsbelangen Niehove en haar activiteitenwerkgroepen. Het bestuur behartigt op een goede wijze de dorpsbelangen bij de gemeente Zuidhorn. De 'Nais uut Nijhoof' is een goed communicatiemiddel om inwoners van Niehove en het buitengebied te informeren. Voor de website

www.niehove.eu geldt dat in veel mindere mate. Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen krijgt steun bij het ontwikkelen van een dorpsvisie: er zijn 59 inwoners (56%) die zich willen inzetten voor het dorp. Ten tweede geldt de waardering voor de Vereniging Dorpshuis Eisseshof en haar beheerders. Alle activiteiten bij elkaar zorgen voor een goede naamsbekendheid van Niehove. Ondernemingszin wordt in Niehove positief gewaardeerd. In Niehove zijn 15 inwoners die een idee voor een nieuwe onderneming hebben, met name op het gebied van toerisme en duurzame energie.

Bovenstaande conclusies uit het inwonersonderzoek zijn waardevol voor het ontwikkelen van een dorpsvisie of een dorpsagenda. In het rapport *Leven en laten leven in Niehove. Adviezen voor Niehove 3.0. (2011)* geven de onderzoekers op basis van de onderzoeksresultaten advies aan de Vereniging Dorpsbelangen.

4.2 Discussie

De gegevensverwerking van dit onderzoek is op een betrouwbare wijze uitgevoerd, wat heeft geleid tot een goede respons. Desondanks hebben de onderzoekers signalen van ongenoegen over het onderzoek en dan met name over de vragenlijst opgevangen. Dit ongenoegen heeft mogelijk tot een lagere respons geleid. Enkele dorpsbewoners gaven aan dat zij graag inspraak in de vragenlijst hadden willen hebben. De onderzoekers hadden met het bestuur van de Vereniging Dorpsbelangen afgesproken, dat zij feedback op de vragenlijst zouden geven. Het stond het bestuur uiteraard vrij om daarbij groepen inwoners of besturen van andere verenigingen in te schakelen. Het verwijt uit de wandelgangen is dat sommige vragen tendentius geformuleerd zijn of dat belangrijke zaken niet bevraagd zijn. De onderzoekers weten niet om welke formuleringen het gaat of wat zij hebben 'vergeten' te vragen.

De onderzoekers hebben op 21 april 2011 een eerste presentatie van de voorlopige onderzoeksresultaten gegeven aan inwoners van Niehove (bijlage 7). Daarbij waren ongeveer 20 inwoners aanwezig. Naar aanleiding van de presentatie zijn er geen aanvullingen of nuanceringen op de onderzoeksgegevens gekomen.

Geraadpleegde bronnen

Buro Vijn BV (2010). *Bestemminsplan Niehove – Saaksum. Voorontwerp 03-12-2010*. Oenkerk.

Clobus, M. (2003). *...en verdoald aalmoal een knecht mit rood hoar Geschiedenis van het wierdendorp Niehove, centrum van het Humsterland* Stichting Cu-Re, Niehove.

De kracht van identiteit. Toekomstvisie 2030 Gemeente Zuidhorn. Gemeente Zuidhorn, 2009.

Engbersen R. ,M. Uyterlinde, S. van Arum en S. van der Kooy (redactie) (2006). *Dorpsbewoners maken het dorp. Toolkit bewonersparticipatie platteland*. NIZW/LCO/Partoer/Prisma Brabant/Scoop.

Leve(n)de Dorpen hebben plannen op de planken. Uit: www.groningerdorpen.nl. Geraadpleegd op 6 juni 2011.

Nationale Landschappen, Middag- Humsterland.

<http://www.nationalelandschappen.nl/landschap.php?id=10>, geraadpleegd op 6 juni 2011.

Thissen, J.F.J.M. (2009). *Krimp en sociale cohesie in dorpen: betekenis voor leefbaarheid en vitaliteit?* Presentatie op conferentie Krimp. Warffum, 30 oktober 2009. Zie ook <http://www.bedreigdbestaan.nl/activiteiten/het-symposium/> , geraadpleegd op 14 juni 2010.

Thissen, F., H. Rozema, J. Schonewille (2002). *Dorpen op waarde geschat*. Rooilijn, 35: 171-177.

Thorborg, H.W.M.. K. Leidelmeijer, A.G.M. Dassen (2006). *Leefomgevingskwaliteit en leefbaarheid: naar beleidsevaluatie en onderzoek*. RIGO. Rapport 500132001/2006.

Identiteit met kracht. Toekomstvisie 2030.(2011) Gemeente Zuidhorn.

Woonvisie Zuidhorn 2009 – 2015. (2009). Gemeente Zuidhorn.

Eerdere dorpsonderzoeken:

www.hanze.nl/dorpsonderzoeken

Rozema, J. (2010). *Het leeft in Westernieland*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, Hanzehogeschool Groningen.

Rozema, J. (2010). *Het kan in Westernieland*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, Hanzehogeschool Groningen.

Buiter, O. (2010) *Dorpsonderzoek Ulrum*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, Hanzehogeschool Groningen.

Buiter, O. en J. Rozema (2011). *Leven in Houwerzijl. Onderzoek naar de ervaren kwaliteit van de leefomgeving*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, Hanzehogeschool Groningen.

Rozema, J., O. Buiter, J.A. van den Berg (2011). *Samen mooi wonen in Houwerzijl. Adviezen voor Houwerzijl 2025*. Kenniscentrum Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte, Hanzehogeschool Groningen.

Kenniscentrum
Gebiedsontwikkeling NoorderRuimte